

10 gr.

ABC

10 gr.

NOWINY CODZIENNE

Nr. 349 A

Warszawa, wtorek 2 listopada 1937 r.

Rok XII

Przy pięknej słonecznej pogodzie W święto umarłych

tłumy na cmentarzach stolicy

Już od końca Dzikiej, gdzie zaczyna się mur cmentarza Powązkowskiego — jedziemy drogą uśianą kwiatami. Wzdłuż muru, po drugiej stronie ulicy, na chodnikach, rozkładają się białe dywany chryzantem, zielonych wieńców jodłowych i szarych wianuszków z mchu. Nieprzerwane tłumy przepływają przez wszystkie bramy cmentarza. Gwarem niepomowanym wypełniają ciszę miejsca spoczynku. Płyną jak fale życia, pokrywając sobą zmarłą przeszłość.

W CIENIU KATAKUMB

Oświecone mogiły śpią dalej w otoczeniu żywych. Nad świeżymi mi grobami pochylają się ludzie w żałobie. Przez zimne podcienia katakumb przechodzą gromady ludzi, nie zatrzymując się prawie przed wytartymi tablicami, na których trudno już odczytać nazwiska. Tylko w zewnętrznej stronie katakumb toną w kwieciu groby Wielkich.

Pierwszy z brzegu leży Reymont — ten, który „Bogiem zbrojny, Ojczyźnie duchem zaprzysiężony, Piśmiennictwa polskiego był chwałą”. Za nim — Weyssenhoff z kamiennym rypnrafem Matki Boskiej u wężowia mogiły. Na grobie Skoczylasa widać tylko małą tabliczkę w opłotkach bluszczu, piomien zniża buchający z prostego glinianego garnka. Kamienny krzyż w murze stoi nad grobem Młynarskiego. Obok grobów Żwirki i Wigury przechodzą ciągle tłumy.

UMARLI... ALE IMIONA ICH ŻYJA

Gdzieś między drzewami bocznej alei, z szarzyzny pomników występuje jaskrawą plamą rudy pomnik Zmurki i jego żony. Przechodzący czytają na nim napis: „Umarli... ale imiona ich żyją, Jego w świetnych dziełach pędzia, Jej — jako symbol wielkiego artysty i nieporównanej urody i wszystko w okół ujarzmiającego wdzięku. Pięknym samem była...”.

Dalej szarą kolumną odcina się spośród grobów ludzi nieznanymi pomnik — grób Prusa „serca-serc”. Między kwiaty idący wtedy ludzie ustawiają małe grobowe lampki — dowód niezniszczalnej Pamięci żyjącej dla niego dotąd.

NAD GROBEM KS. SZWEJNICA

Niedaleko wejścia leży wielki przewodnik młodzieży, niezapomniany ks. Edward Szejnec. Modlą się przy nim klęczący studenci i studentki, składając drobne wiązanki kwiatów na kamiennym płycie mogiły. Pod murem między innymi grobami leżą „groby bezimiennych” tych, które musiały się wyrzec w życiu wszystkiego — groby sióstr znanych tylko z imienia, zakonnice.

Płynący chodnikami tłum rozstępuje się nagle i między nim przechodzi orszak: wieńce z wstęgami o narodowych francuskich barwach, siwy generał Francji, poczty sztandarowe Hallerczyków i zmieszany tłum Francuzów

Dymitrow kandyduje

MOSKWA, 1. 11. „Prawda” do nosi, że wysunięta została do „najwyższej rady Z. S. R. R.” kan dydatura generalnego sekretarza prezydium kominternu Dymitrowa.

i Polaków. Idą do grobu żołnierzy francuskich, poległych dla Polski w r. 1919, 1920 i 1921. Długi szereg nazwisk wyrzniętych na gronie i napis: Honeur et Patrie — fidelité et devoument“.

Daleko, na końcu cmentarza jest grób ks. Skorupki. Prosty napis mówiący o bohaterstwie młodego kapelana, który w wieku lat

Nad grobem Henryka Rossmanna

W nowej części cmentarza na Powązkach leży grób nam najbliższy — grób Henryka Rossmanna. Jeszcze nie ma na nim pomnika. Tak niedawno nad trumną zamknęła się świeża warstwa ziemi... Wokoło grobu gromadzą się w ciągu całego dnia rodzina i polityczni przyjaciele zmarłego. Wśród powodzi kwiecica, purpurą czerwieni odcina się wieńiec z róż z szarfami i napisem: „Henrykowi Rossmannowi — Obóz Narodowo - Radykalny“.

Wydaje się, jakoby to było kilka dni temu, kiedy w szary, lutowy, rozplakany deszczem dzień, szliśmy wszyscy odprowadzić Go na wieczny spoczynek. Minęło pół roku, a żal pozostał taki sam, jak w tamtym dniu. Może odczuwamy go jeszcze bardziej, niż wtedy. Coraz silniej odczuwając Jego brak, coraz bardziej oceniamy czym był dla nas.

Nie ma wśród nas wszystkich tych, którzy tłumem zapelnili w dniu pogrzebu przestrzeń nad grobem. Część ich przybyła wtedy na pogrzeb z różnych stron Polski. Ale stojąc tuż przy grobie, za nich wszystkich powtarzamy w duszy tę samą przysięgę, którą składaliśmy nad Jego trumną — służyć Polsce ze wszystkich sił „a w potrzebie zdrowie i życie racośnie dla Ojczyzny poświęcić“.

Za miastem, daleko, między nagłimi polami, jak na wsi, leży Cmentarz Wojskowy.

Tak i tutaj, jak na wszystkich cmentarzach gromady ludzi przechodzą składając wiązanki kwiecica — serdeczne dowody swojej pamięci o tych, którzy odeszli. Cmentarz Wojskowy jest cmentarzem młodych. Większość, ol-

27 poległ zdobywając Virtuti Militari w Ossowie pod Radzymi- nem. „bohaterką swą śmiercią ocalił Polskę i Europę przed zalem wschodniego barbarzyństwa, był prawdziwym uczniem Chrystusa, chluba Narodu, żył Prawdą”. Za grobem kapelana - bohatera leżą w długim szeregu siostry - miłośniczki.

MŁODZIEŻ PRZY GROBIE POWSTANCÓW

W bocznej części cmentarza, na murowanym wzniesieniu leży grób powstańców z 1863 r. Kolorowe mogilki, czerwono - białe, ustrojone w chorągiewki i kwiaty, jedna podobna do drugiej, każda z tabliczką, na której wypisana jest nazwa szkoły, mającej grób pod swoją opieką. Na wysokim murze, odgradzającym cmentarz od pola, stoją obrazy — walk powstańczych. We wnętrzu muru zmienia się stojąca na straży przy grobach honorowa warta młodzieży.

Od głównej alei na prawo izolowany od reszty cmentarza wznosi się kwadratowy kopiec, pokryty zielenią darni — grób Dowborczyków.

ORLETA... WARSZAWY

Po środku cmentarza stoi strzeżony pomnik, poświęcony bohaterskim „Orletom”, którzy zginęli śmiercią walecznych w obronie Warszawy. Obrońców Warszawy jest na cmentarzu bardzo wiele.

Partyzanci arabscy zaatakowali pałac gubernatora Transjordanii

JEROZOLIMA, 1. 11. Sytuacja w Palestynie, mimo, że ustąpiły zamachy terrorystyczne Arabów, jest nadal napięta. W całym kraju nadal obowiązuje stan wojenny, a wojska angielskie prowadzą energiczny pościg za uzbrojoną bandą Arabów, która po bitwie pod Tulkarem schroniła się w górach.

leżą w gołej ziemi, w złotym piasku, pod osłoną białych brzoź. W gęstym lesie drzew, znacznie gęstszy jest las krzyżów, proste kamienne krzyżki wbite w ziemię szeregami, bez żadnych nazwisk, przy każdym szeregu stoi tylko tabliczka z listą nazwisk tu pogrzebanych. Las krzyżyków, jak zwarte szeregi żołnierzy, stojących na baczność i równających rząd po żołniersku. Gdzieś niedaleko, przed kamiennym krzyżykiem leży na ziemi drobna wiązanka, gdzie niedaleko pali się kołysany wiatrem znicz, gdzie niedaleko klęczy twarzą przytulona do zimnego kamienia postać kobieca.

GROBY LOTNIKÓW

W końcu cmentarza w wielkiej gromadzie czernią się krzyże na grobach lotników, krzyże ze śmigłami, rozprostowanymi jak czarne ramiona albo jak skrzydła padającego ptaka. Obok widnieją groby ofiar 1926 roku.

Ku oburzeniu całego społeczeństwa polskiego „Wspólnota” żydowskich nostryfikantów powstała w Stanisławowie

STANISŁAWÓW, 1. 11. (Tel. wł.). Żydowscy lekarze - nostryfikanci utworzyli w Stanisławowie porozumienie w rodzaju „komuny”, nazywając je „wspólnotą” i rozesłali do wszystkich lekarzy ordynujących, nie wyłączając bardzo nielicznych na tym terenie lekarzy polskich, listy, w

których oferują swą pracę w charakterze wykonawców zleceń lekarskich.

Jak dowiadujemy się z takiego właśnie listu, każdy z członków „wspólnoty” uprawniony jest w równej mierze do udziału w dochodach, uzyskiwanych z wykonania zleceń lekarskich, przy czym, każde zlecenie przyjęte bezpośrednio z pominięciem wspólnej zbiornicy, uważa się za zlecenie dla „wspólnoty”.

Żydowska „wspólnota” urzęduje w lokalu legalnie istniejącego

żydowskiego stowarzyszenia TOZ (Tow. Ochrony Zdrowia). Manifest „Wspólnoty” podpisało dziesięciu żydowskich nostryfikantów.

Utworzenie „wspólnoty” żydowskich nostryfikantów w Stanisławowie, spotkało się z gorącym oburzeniem polskiej opinii publicznej, która widząc kolosalne zażydzenie zawodu lekarskiego na kresach wschodnich, nie pragnie wcale, aby żydowskie nostryfikanci zdobywali sobie w ten sposób klientelę i praktykę.

Ghetto lawkowe na Uniwersytecie Stefana Batorego

WILNO, 1. 11. Na Uniwersytecie Stefana Batorego w Wilnie

rozplakatowano zarządzenie rektora, wyznaczające dla studentów - żydów osobne miejsca. W ten sposób Wilno jest drugim po Warszawie miastem uniwersyteckim, które wprowadza ghetto lawkowe.

Ne 400, a 600 osób było na odczycie w Sokołowie Podlaskim

Do sprawozdania z niedzielnych odczytów A. B. C. wskutek pomyłki korektora, wkradły się następujące nieścisłości, a mianowicie: Zebraniu w Sokołowie Podlaskim przewodniczył p. Mieczysław Lisiecki, a nie Łosiecki. Na zebraniu tym było ponad 600 osób, a nie 400.

Król grecki Jerzy w Rzymie

RZYM, 1. 11. Przybył tu król grecki Jerzy II-gi, powitany na dworcu przez księcia Krzysztofa greckiego z małżonką, adiutanta królewskiego admirała Bonetti, gubernatora i prefekta Rzymu oraz dyrektora protokołu dyplomatycznego.

M. S. R.

